

Антощук С.В.
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри відкритих освітніх систем
та інформаційно-комунікаційних технологій
Державного закладу вищої освіти “Університет менеджменту освіти”
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМ ТА ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

В умовах швидкого розвитку інформаційного суспільства та динамічної цифровізації всіх сфер, у тому числі й освіти, важливим аспектом є навчання впродовж життя. Сучасні технології надають унікальні можливості для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників (НПП). Онлайн-платформи та інструменти стають невід'ємною частиною цього процесу, забезпечуючи доступ до знань та ресурсів з усього світу, навчання та співпраці.

Нові технології з'являються щодня, відкриваючи перед нами нові можливості для покращення нашого професійного розвитку. Онлайн-платформи та інструменти пропонують широкий спектр переваг, які можуть значно збагатити досвід підвищення кваліфікації та допомогти нам залишатися на вістрі сучасних педагогічних знань та методик.

До основних переваг варто віднести:

Доступ до різноманітних ресурсів. У глобальній мережі інтернет наявний величезний спектр інформаційно-освітніх ресурсів насамперед це: онлайн-курси, вебінари, електронні книги, наукові статті, відеолекції, методичні розробки тощо [5, 6]. Це дозволяє НПП глибоко вивчити теми, які їх цікавлять, бути в курсі останніх досягнень у галузі, знайомитися з актуальними матеріалами, освітніми трендами, експертними оцінками, результатами наукових досліджень та інноваційними методичними розробками.

Гнучкість навчання. Онлайн-платформи роблять освітні ресурси доступними в будь-який час і в будь-якому місці, що дає можливість НПП обирати час, місце та темп навчання відповідно до власних потреб та можливостей [7]. Це особливо актуально для тих, хто має щільний графік роботи або живе у віддалених районах.

Персоналізація навчання. Багато онлайн-платформ пропонують персоналізовані навчальні плани та адаптивні навчальні матеріали, які відповідають індивідуальним запитам і стилю навчання кожного, що дозволяє обирати навчальні програми, зміст та курси, які відповідають індивідуальним потребам та інтересам НПП [9]. Це може допомогти краще засвоїти матеріал та отримати максимальну користь від курсів підвищення кваліфікації.

Інтерактивність, співпраця та розширення мережі контактів. Онлайн-платформи та інструменти часто включають інтерактивні елементи, такі як форуми, чати та віртуальні лабораторії, які дозволяють спілкуватися з іншими слухачами, обмінюватися ідеями та співпрацювати над проектами. Участь у онлайн-дискусіях, форумах, спілкування з колегами та експертами з різних галузей [8] може допомогти НПП

розвинути навички спілкування, командної роботи та критичного мислення. Водночас, це гарна можливість налагодити зв'язки з колегами з різних країн та обмінюватися досвідом.

Економія часу та зниження витрат. Онлайн-курси підвищення кваліфікації часто бувають більш доступними, ніж традиційні очні курси, та не потребують витрат на транспорт і проживання. Це надає доступ до якісної освіти за значно нижчою ціною порівняно з традиційними формами навчання, що може допомогти НПП заощадити час та кошти на професійному розвитку.

Звісно, існує низка викликів щодо широкого використання онлайн-платформ та інструментів, найвагомішими з них є:

Технічні бар'єри:

- *Відсутність доступу до Інтернету:* НПП, які проживають у віддалених населених пунктах або не мають можливості підключитися до Інтернету, не зможуть скористатися онлайн-ресурсами.
- *Нестача комп'ютерної техніки:* Для використання онлайн-платформ та інструментів НПП потрібен комп'ютер або смартфон з доступом до Інтернету. Це може бути проблемою для тих, хто не має власної техніки або не може її придбати.

Цифрові навички:

- *Необхідність володіння базовими комп'ютерними навичками:* НПП, які не вміють користуватися комп'ютером, можуть відчувати труднощі при роботі з онлайн-платформами та інструментами.
- *Вміння використовувати онлайн-ресурси:* НПП, які не мають досвіду роботи з онлайн-навчанням, можуть потребувати додаткової підтримки та навчання.

Самостійність та мотивація:

- *Самостійне навчання:* Онлайн-навчання вимагає від НПП самодисципліни та мотивації для самостійного вивчення матеріалів.
- *Вміння організувати свій час:* НПП повинні вміти самостійно організувати свій час та планувати навчання, щоб успішно пройти онлайн-курс.

Критичне мислення:

- *Оцінювання достовірності інформації:* В Інтернеті доступно безліч інформаційних ресурсів, не всі з яких є достовірними. НПП повинні вміти критично оцінювати інформацію та використовувати лише перевірені джерела.
- *Вміння аналізувати та синтезувати інформацію:* НПП повинні вміти аналізувати і синтезувати інформацію, отриману з онлайн-ресурсів, та використовувати її для вирішення проблем та прийняття рішень.

Існує безліч онлайн-платформ та інструментів, які можна використовувати для навчання та співпраці. Звісно, що не всі вони є безкоштовними. Серед найвідоміших у світі варто назвати такі:

- **Системи управління навчанням (LMS):** Moodle, Canvas, Blackboard, Docebo, LMS Office 365, TalentLMS. Із більш вичерпним списком подібних платформ можна познайомитися на ресурсі Elearningindustry [2].

Наш заклад (ДЗВО “Університет менеджменту освіти”) використовує одночасно декілька LMS, а саме: Google Workspace for Education як цифрова хмаро орієнтована система управління навчанням магістрів і PhD у галузях освіти/педагогіки, соціальних та поведінкових наук; LMS Office 365 на кафедрі ВОСІКТ як експериментальна платформа для слухачів курсів підвищення кваліфікації, а також для підвищення кваліфікації з

урахуванням особливостей навчання дорослих розроблена і введена в користування веб-платформа «Система управління навчанням дорослих (Learning Management System Adult Learning)» – LMS AdL.

- **Інструменти для онлайн-співпраці:** Microsoft Teams, Zoom, Google Classroom, Google Meet, Slack, Trello, Miro.

Науково-педагогічні працівники ДЗВО УМО використовують широкий спектр інструментів для роботи зі студентами, аспірантами та слухачами курсів підвищення кваліфікації, таких як: Google Classroom, BigBlueButton, Zoom, Microsoft Teams, Miro. Вони надають безліч практичних переваг, які роблять роботу і навчання більш ефективною та зручною, насамперед: підвищення продуктивності, можливість співпрацювати у реальному часі незважаючи на віддаленість учасників, зручна організація та управління проектами, гнучкість і мобільність, підвищення безпеки, полегшення навчання та обміну інформацією.

- **Інструменти для створення і збереження контенту:** Google Docs, Prezi, Powtoon, Canva, Google Drive або Dropbox, Camtasia або OBS Studio, Piktochart, Grammarly, TimeGraphics, Histopedia, iMindMap, Coggle, Padlet, Flashcard Machine та безліч інших.

Інструменти для роботи з контентом також мають безліч практичних переваг, які роблять процес створення, редагування та публікації контенту більш ефективним і зручним. НПП ДЗВО УМО застосовують у роботі та освітньому процесі різноманітні інструменти, а також постійно збагачують свої цифрові навички опановуючи нові інструменти під час різноманітних внутрішньоуніверситетських семінарів, вебінарів-практикумів і майстер-класів.

- **Інструменти для оцінювання:** Google Forms, Kahoot, Quizizz, Socrative, Quizlet, Mentimeter.

Ці інструменти дозволяють управлінцям і педагогам нашого Університету проводити опитування та оцінювання з різними методами, включаючи тестування знань, збір зворотного зв'язку та інтерактивні заняття, що сприяє підвищенню ефективності навчання та залученню здобувачів освіти і стейкхолдерів до поліпшення процесу навчання.

Водночас, НПП нашої кафедри забезпечують опанування таких інструментів різноманітними категоріям слухачів на курсах підвищення кваліфікації, які проходять в Центральному інституті післядипломної освіти ДЗВО УМО. Для цього на кафедрі відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій розроблено низку тематичних курсів підвищення кваліфікації для наукових і науково-педагогічних працівників різних закладів освіти. Найбільшим попитом серед педагогів користуються такі: “Хмарні технології в освітньому процесі”; “Інтерактивні технології змішаного навчання в закладах освіти”; “Сучасне цифрове середовище закладу освіти”; “Електронний навчальний курс: створення, впровадження та супровід”; “Діджиталізація в освіті: формування цифрових компетентностей педагога-тьютора”; “Сервіси Google в освітньому процесі”; “Технології створення освітнього аудіовізуального контенту: навчальні фільми, кліпи, ролики тощо”.

Щоб максимально використовувати онлайн-платформи та інструменти, важливо під час підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників навчити їх:

- обирати правильні інструменти для своїх потреб.
- інтегрувати онлайн-інструменти з очними заняттями, щоб створити динамічне та різноманітне навчальне середовище.

- відповідальному та етичному використанню технологій, що допоможе використовувати онлайн-платформи та інструменти безпечно, відповідально та етично.
- використовувати дані для оцінки ефективності, щоб розуміти які інструменти працюють найкраще, а які потребують покращення.
- бути гнучкими та готовими до адаптації, щоб залишатися в курсі останніх тенденцій та використовувати онлайн-платформи та інструменти максимально ефективно.

Онлайн-платформи та інструменти стали необхідними та ефективними засобами для підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у сучасному освітньому середовищі.

Використання онлайн-платформ сприяє зручності доступу до актуальних освітніх ресурсів, що дозволяє працівникам ефективно оновлювати свої знання та навички.

Інтерактивність та можливості спілкування на онлайн-платформах сприяють обміну досвідом та створюють сприятливу атмосферу для колаборації між спеціалістами з різних географічних місць.

Потреба у сталому професійному розвитку підкреслює важливість постійного вдосконалення компетенцій у використанні інноваційних освітніх технологій.

Інтеграція таких платформ та інструментів у професійний розвиток НПП допоможе забезпечити високу якість освіти та відповідність сучасним вимогам.

Майбутні дослідження можуть зосередитися на вдосконаленні методів оцінки ефективності онлайн-навчання для оптимального підвищення якості освіти та підготовки кадрів у сфері освіти.

Література:

1. Bates, T. (2019). Teaching in a Digital Age: Guidelines for Designing Teaching and Learning. [online]. <https://opentextbc.ca/teachinginadigitalage/>
2. Elearning Industry. [online]. <https://elearningindustry.com/directory/software-categories/learning-management-systems>
3. Koksal, I. (2020). The Rise of Online Learning. Forbes. [online]. <https://www.forbes.com/sites/ilkerkoksal/2020/05/02/the-rise-of-online-learning/>
4. Veletsianos, G. (2020). Learning Online: The Student Experience. Baltimore: Johns Hopkins University Press. [online]. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11528-021-00582-z>
5. Анісімова І.М. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті: теорія та практика: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 224 с.
6. Білоус Г.В., Шульженко О.В. Онлайн-навчання як інноваційний метод підвищення кваліфікації педагогічних працівників // Наукові вісті Національного педагогічного університету імені М.Драгоманова. – 2020. – № 26. – С. 123-129.
7. Ващенко О.М. Використання онлайн-платформ для підвищення кваліфікації педагогічних працівників // Інформаційні технології та засоби навчання. – 2021. – № 4. – С. 10-15.
8. Жалдак О.В. Особливості використання онлайн-інструментів для підвищення кваліфікації педагогічних працівників // Сучасні інформаційні технології в освіті. – 2019. – № 1. – С. 56-61.
9. Іванова О.О. Інноваційні методи підвищення кваліфікації педагогічних працівників // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. – 2022. – № 2. – С. 142-147.